

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Obdo/17/2023
Identifikačné číslo spisu:	7116203186
Dátum vydania rozhodnutia:	28.11.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Gabriela Mederová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:7116203186.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Gabriely Mederovej a členiek senátu JUDr. Lenky Praženkovej a Mgr. Sone Pekarčíkovej, v spore žalobcu: RS-1, s.r.o., so sídlom Priemyselná 10, Bratislava, IČO: 45 556 954, zastúpený AK Igor Milichovský s.r.o., so sídlom Južná trieda 2/A, Košice, IČO: 54 824 486, proti žalovanému: Východoslovenská distribučná, a.s., so sídlom Mlynská 31, Košice, IČO: 36 599 361, KVASŇOVSKÝ & PARTNERS | ADVOKÁTI s.r.o., so sídlom Apollo Business Center II, blok A, Prievozská 4, Bratislava, IČO: 51 003 848, o zaplatenie 8 689,19 eura s príslušenstvom, vedenom na Mestskom súde Košice pod sp. zn. 26Cb/14/2016, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 29. septembra 2022 č. k. 4Cob/99/2021-581, takto

rozhodol:

- Návrh žalobcu na prerušenie dovolacieho konania z a m i e t a.
- Dovolanie o d m i e t a.
- Žalovaný m á voči žalobcovi n á r o k na náhradu trov dovolacieho konania v rozsahu 100 %.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Košice I (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 24. novembra 2020 č. k. 26Cb/14/2016-455 v prvom výroku konanie neprerušil, v druhom výroku žalobu zamietol a v treťom výroku žalovanému priznal náhradu trov konania voči žalobcovi v rozsahu 100 %.

1.1. Z odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie vyplýva, že žalobca sa podanou žalobou domáhal od žalovaného zaplatenia sumy 8 689,19 eura s úrokom z omeškania vo výške 8,05 % ročne zo sumy 8 689,19 eura od 19. februára 2015 do zaplatenia, paušálnej náhrady nákladov spojených s uplatnením pohľadávky vo výške 40 eur a náhrady trov konania.

1.2. Žalobca tvrdil, že je výrobcom elektriny zo slnečnej energie v zariadení s inštalovaným výkonom

950,4 kW, umiestnenom na pozemku s parc. č. XXXX/X nachádzajúcim sa v katastrálnom území S.. Zariadenie na výrobu elektriny žalobcu bolo uvedené do prevádzky 6. júna 2011. Úrad pre reguláciu sieťových odvetví (ďalej len „ÚRSO“) rozhodnutím č. 0743/2014/E-OZ z 22. októbra 2013 schválil žalobcovi na roky 2014 až 2026 pevnú cenu elektriny pre stanovenie doplatku vo výške 382,61 EUR/MWh. Zmluvou o dodávke elektriny, prevzatí zodpovednosti za odchýlku a doplatku uzatvorenej 19. novembra 2014 medzi žalobcom ako výrobcom elektriny, spoločnosťou Východoslovenská energetika a.s. ako odberateľom elektriny a žalovaným ako prevádzkovateľom distribučnej sústavy, sa žalovaný v článku I ods. 1 písm. f) zaviazal zaplatiť žalobcovi doplatok podľa cenového rozhodnutia ÚRSO. Žalovaný listom z 15. decembra 2014 oznámil žalobcovi, že zo strany žalobcu neprišlo v roku 2014 k splneniu všetkých zákonných náležitostí pre podporu vyrobenej a dodanej elektriny v kalendárnom roku 2015, konkrétne podľa § 4 zákona č. 309/2009 Z. z. o podpore obnoviteľných zdrojov energie a vysoko účinnej kombinovanej výroby a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom v roku 2014 (ďalej len „zákon o podpore OZE“). Žalovaný v ďalšej komunikácii so žalobcom spresnil, že žalobca nespĺnil oznamovaciu povinnosť podľa § 4 ods. 2 písm. c) zákona o podpore OZE, t. j. povinnosť oznámiť žalovanému ako prevádzkovateľovi regionálnej distribučnej sústavy uplatnenie podpory podľa § 3 ods. 1 písm. c) zákona o podpore OZE, vrátane predpokladaného množstva dodanej elektriny k 15. augustu na nasledujúci kalendárny rok. Podľa § 4 ods. 3 zákona o podpore OZE v znení účinnom od 1. januára 2014 si žalobca nemohol uplatniť na elektrinu vyrobenú v jeho zariadení v roku 2015 právo na doplatok podľa § 4 ods. 1 písm. c) zákona o podpore OZE. Žalovaný preto vrátil žalobcovi v prílohe listu z 19. februára 2015 faktúru č. 150001 zo 4. februára 2015, ktorou žalobca vyúčtoval žalovanému nárok za mesiac január 2015 vo výške 8 689,19 eura. Žalobca v konaní tvrdil, že svoju oznamovaciu povinnosť podľa § 4 ods. 2 písm. c) zákona o podpore OZE voči ÚRSO splnil podaním žiadosti o schválenie ceny elektriny na stanovenie doplatku na roky 2014 až 2026 a zároveň ÚRSO zaslal list z 13. augusta 2014 so skutočnosťami podľa § 4 ods. 2 písm. c) zákona o podpore OZE a v totožnom znení aj žalovanému. Listy boli odovzdané na poštovú prepravu 14. augusta 2014. Aj pokiaľ by túto povinnosť žalobca nespĺnil, žalobca tvrdil, že toto porušenie nemôže byť sankcionované stratou nároku na podporu pre rok 2015 v zmysle § 4 ods. 3 zákona o podpore OZE, pričom poukázal na § 18e ods. 1 zákona o podpore OZE. Zariadenie žalobcu na výrobu elektriny bolo uvedené do prevádzky pred 1. januárom 2014 (6. júna 2011), nemalo sa preto naňho vzťahovať § 4 ods. 3 zákona o podpore OZE v znení účinnom od 1. januára 2014.

1.3. Súd prvej inštancie v prvom rozsudku z 27. februára 2018 č. k. 26Cb/14/2016-243 žalobe vyhovel. Krajský súd v Košiciach (ďalej len „odvolací súd“) uznesením z 26. novembra 2019 č. k. 3Cob/91/2018-401 v poradí prvý rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

1.4. Súd prvej inštancie v ďalšom konaní konštatoval, že medzi sporovými stranami nie je sporné, že uzatvorili Zmluvu o dodávke elektriny, prevzatí zodpovednosti za odchýlku a doplatku, číslo zmluvy PDS: OZE_252_2011_15, číslo zmluvy VSE: OZE_252_2011_15_VSE z 19. novembra 2014, že žalovaný listom z 15. decembra 2014 oznámil žalobcovi nemožnosť uplatnenia podpory pre kalendárny rok 2015 a skutočnosť, že žalobca doručil žalovanému faktúru č. 150001 zo 4. februára 2015 splatnú 18. februára 2015 na sumu 8 689,19 eura a že žalovaný faktúru vrátil žalobcovi. Spornou bola skutočnosť, či si žalobca riadne a včas splnil svoju oznamovaciu povinnosť v roku 2014 podľa § 4 ods. 2 písm. c) zákona o podpore OZE a či žalobca má nárok na zaplatenie sumy 8 689,19 eura s úrokom z omeškania vo výške 8,05 % ročne od 19. februára 2015 do zaplatenia.

1.5. Súd prvej inštancie poukázal na závery rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) sp. zn. PL. ÚS 50/2015, PL. ÚS 17/2014 a IV. ÚS 491/2018 a judikatúru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“). Nálezom ústavného súdu z 22. marca 2017 sp. zn. PL.ÚS 50/2015 mal súd prvej inštancie za preukázané, že § 4 ods. 3 zákona o podpore OZE nie je v rozpore s čl. 1 ods. 1, čl. 13 ods. 4, čl. 20 ods. 1 a 4 a čl. 35 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Z uvedených dôvodov súd prvej inštancie nepodal návrh na začatie prejudiciálneho konania pred Súdnym dvorom Európskej únie, preto konanie v zmysle § 162 ods. 1 písm. c) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový

poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“) prerušil.

1.6. Žalobca v konaní tvrdil, že si splnil svoju oznamovaciu povinnosť: a) doručením cenového rozhodnutia ÚRSO e-mailom z 5. februára 2014, b) doručením oznámenia spolu s faktúrou č. 140006 z 2. júla 2014 a c) doručením oznámenia - Predpokladaná ročná charakteristika dodávky vyrobenej elektriny v roku 2015 a Oznámenie o uplatnení podpory v roku 2015 z 13. augusta 2014. Zároveň žalobca tvrdil, že ak by aj nedoručil žalovanému oznámenie o uplatnení podpory, nevzťahovala by sa na neho sankcia uvedená v § 4 ods. 3 zákona o podpore OZE v znení platnom a účinnom od 1. januára 2014 s poukazom na § 18e ods. 1 zákona o podpore OZE. Súd prvej inštancie bol toho názoru, že novelou § 4 ods. 3 zákona o podpore OZE účinnou od 1. januára 2014 nedošlo k zmene podmienok podpory výroby elektriny z obnoviteľných zdrojov energie, ale došlo len k zmene následkov nesplnenia si povinností výrobcov uvedených v § 4 ods. 2 zákona o podpore OZE a to tak, že výrobca elektriny s právom na podporu, ktorý nesplní povinnosti podľa odseku 2, si nemôže na elektrinu vyrobenú v danom zariadení na výrobu elektriny uplatniť právo podľa odseku 1 písm. b) a c) na nasledujúci kalendárny rok. V zmysle nálezu ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 50/2015 táto sankcia uvedená v § 4 ods. 3 zákona o podpore OZE nie je neprimeraná a nie je v rozpore s Ústavou Slovenskej republiky.

1.7. Súdu prvej inštancie nebolo preukázané, že žalobca spolu s faktúrou č. 140006 z 2. júla 2014 doručil žalovanému aj list z 2. júla 2014 o oznámení uplatnenia nároku na podporu na rok 2015. Z poštovej knihy žalovaného doručenie nevyplyva a vzhľadom na žalobcom zvolený spôsob doručenia, nevie žalobca súdu preukázať, že oznámenie bolo doručené. Súd prvej inštancie neakceptoval názor žalobcu, že si svoju oznamovaciu povinnosť splnil doručením cenového rozhodnutia ÚRSO z 22. októbra 2013 č. 0743/2014/E-OZ. Súd prvej inštancie v odôvodnení svojho rozhodnutia ďalej poukázal na závery ústavného súdu v náleze sp. zn. PL. ÚS 50/2015 a IV. ÚS 491/2018.

1.8. Žalovaný v konaní uviedol, že 18. augusta 2014 mu bolo v zásielke od spoločnosti EL-INSTA ENERGO s.r.o. doručené oznámenie žalobcu o uplatnení podpory s dátumom 13. augusta 2014. Uvedená zásielka bola daná na poštovú prepravu 14. augusta 2014 a odosielateľ EL-INSTA ENERGO s.r.o. vykonával pre žalobcu administratívne činnosti vrátane kompletnej poštovej agendy. Žalovaný v konaní tvrdil, že lehota k 15. augustu bola hmotnoprávna, preto si žalobca svoju povinnosť doručiť oznámenie do 15. augusta 2014 včas nesplnil.

1.9. Súd prvej inštancie poukázal na závery uznesenia najvyššieho súdu z 27. augusta 2019 sp. zn. 2Obdo/18/2018, podľa ktorých, ak zákonodarca uložil výrobcovi elektriny v § 4 ods. 2 písm. c) zákona o podpore OZE dve samostatné povinnosti, avšak na seba nadväzujúce, a to s výslovne uvedenou lehotou, ktorá je vyjadrená číselne a určená na presne stanovený dátum dňa 15. augusta, je takúto lehotu potrebné považovať za hmotnoprávnu a nie procesnú. Záver o hmotnoprávnom charaktere uvedenej lehoty je opretý aj o nález ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 50/2015, ktorý dospel k záveru, že sankčný mechanizmus v § 4 ods. 3 zákona o podpore OZE má súkromnoprávny charakter a spôsobuje právne následky v oblasti hmotného práva a predmetná právna norma musí mať povahu normy hmotnoprávnej a aj lehota v nej obsiahnutá musí mať povahu lehoty hmotnoprávnej. S poukazom na § 4 ods. 2 písm. c) zákona o podpore OZE je povinnosť výrobcu elektriny zachovaná vtedy, ak právna skutočnosť nastane najneskôr v posledný deň hmotnoprávnej lehoty, t. j. v danom prípade 15. augusta. Za rozhodujúci moment pre uplatnenie podpory podľa § 4 ods. 2 písm. c) zákona o podpore OZE je potrebné považovať moment doručenia prejavu vôle prevádzkovateľovi distribučnej sústavy, pretože až od tohto momentu sa jednostranný právny úkon výrobcu stáva perfektným a nadobúda spôsobilosť spôsobovať účinky, ktoré s takýmto prejavom vôle zákon spája.

1.10. Keďže žalobca nesplnil svoje povinnosti riadne a včas, nemohol si na elektrinu v danom zariadení v mesiaci január 2015 uplatniť právo podľa § 4 ods. 1 písm. b) a c) zákona o podpore OZE. Súd prvej inštancie preto žalobu ako nedôvodnú zamietol.

2. Na základe odvolania žalobcu odvolací súd rozsudkom z 29. septembra 2022 č. k. 4Cob/99/2021-581 vo výroku I. rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku, ktorým žalobu zamietol a vo výroku o nároku na

náhradu trov konania, potvrdil, vo výroku II. odmietol odvolanie žalobcu proti výroku rozsudku súdu prvej inštancie, ktorým konanie neprerušil, vo výroku III. návrh žalobcu na prerušenie odvolacieho konania zamietol, vo výroku IV. žalovanému priznal proti žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

2.1. Odvolací súd poukázal v zmysle § 387 ods. 2 CSP na odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie a vo vzťahu k potvrdeniu rozsudku súdu prvej inštancie na závery uznesenia najvyššieho súdu z 27. augusta 2019 sp. zn. 2Obdo/18/2018, pričom uvedené rozhodnutie najvyššieho súdu prešlo aj testom ústavnosti, keď ústavná sťažnosť bola uznesením ústavného súdu zo 6. februára 2020 sp. zn. II. ÚS 52/2020 odmietnutá. Vychádzajúc zo záverov uvedeného rozhodnutia, ako aj zo záverov nálezu ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 50/2015 dospel odvolací súd zhodne so súdom prvej inštancie k záveru, že žalobca si nesplnil svoju povinnosť uvedenú § 4 ods. 2 písm. a c) zákona o podpore OZE, pretože nedoručil žalovanému oznámenie do 15. augusta 2014 tak, aby mal žalovaný v tento deň zásielku vo svojej dispozičnej sfére.

2.2. Odvolací súd k odvolacej argumentácii žalobcu uviedol, že cenové rozhodnutie ÚRSO je rozhodnutím vydaným v osobitnom konaní medzi žalobcom a ÚRSO a žalovaný v tomto konaní nevystupuje a toto rozhodnutie nemožno zamieňať s oznamovacou povinnosťou podľa § 4 ods. 2 písm. c) zákona o podpore OZE. Z cenového rozhodnutia ÚRSO vyplýva, že ÚRSO pri posudzovaní predpokladaného množstva elektriny, na ktoré sa v roku 2014 uplatní doplatok, vychádzal z údajov pre rok 2014 predložených žalobcom, teda z údajov vzťahujúcich sa na rok 2014 a nie na rok 2015. Výrobcovia elektriny môžu v priebehu obdobia, na ktoré im bolo cenové rozhodnutie vydané z rôznych dôvodov vyrobiť elektriny viac, ako pôvodne uviedli vo svojej žiadosti alebo úplne prestať vyrábať a právo na podporu si neuplatniť. V zmysle § 4 ods. 2 písm. c) zákona o podpore OZE ide o každoročne opakovanú povinnosť. Tým, že zákonom je uložená povinnosť každoročne oznamovať dané skutočnosti, zákonodarca nemal na mysli predkladať každoročne to isté cenové rozhodnutie ÚRSO vydané v roku 2013. To, že žalobca má právo na uplatnenie podpory neznamena, že cenové rozhodnutie štátneho orgánu, v tomto prípade regulačného úradu, môže toto jeho konanie nahradiť. Súd prvej inštancie preto podľa odvolacieho súdu rozhodol vecne správne.

2.3. Vo vzťahu k odvolaniu žalobcu proti výroku súdu prvej inštancie o neprerušení konania odvolací súd uviedol, že § 357 CSP neumožňuje podať odvolanie proti rozhodnutiu, ktorým bol zamietnutý návrh strany sporu na prerušenie konania podľa § 162 ods. 1 písm. c) CSP. Odvolací súd preto odvolanie žalobcu v súlade s § 386 písm. c) CSP odmietol.

2.4. K návrhu na prerušenie odvolacieho konania podľa § 162 ods. 1 písm. c) CSP odvolací súd uviedol, že v danom prípade nie je daná potreba stanoviť hranice vnútroštátneho práva a vyriešenie prejudiciálnej otázky nastolenej žalobcom nie je spôsobilé ovplyvniť rozhodnutie vo veci samej. V danom prípade nejde o spor, ktorého predmetom by bol výklad predpisov únieho práva a žalobcom nastolené otázky predstavujú len polemiku o právnych otázkach, ktoré sú už na vnútroštátnej úrovni ustálenou rozhodovacou praxou najvyššieho súdu a ústavného súdu jednoznačne ustálené a vyriešené. Z uvedených dôvodov odvolací súd návrh na prerušenie odvolacieho konania zamietol.

3. Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podal žalobca dovolanie, ktorým dovolaciemu súdu navrhuje, aby rozhodnutie odvolacieho súdu vo výrokoch I., III. a IV. zrušil a vec vrátil dovolaciemu súdu na ďalšie konanie.

3.1. Dovolacie dôvody žalobca vymedzil vadou podľa § 420 písm. e) a f) CSP a nesprávnym právnym posúdením veci v spojení s dôvodom prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP.

3.2. Dovolacie dôvody spočívajúce vo vade v zmysle § 420 písm. e) CSP a v nesprávnom právnom posúdení veci žalobca odôvodnil nekonformnosťou § 4 ods. 3 zákona o podpore OZE s právom Európskej únie. Žalobca poukázal na čl. 2 Zmluvy o Európskej únii, čl. 14 Charty základných práv Európskej únie, čl. 2 písm. k) a článok 13 ods. 1 Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2009/28/ES

z 23. apríla 2009 o podpore využívania energie z obnoviteľných zdrojov energie a o zmene a doplnení a následnom zrušení smerníc 2001/77/ES a 2003/30/ES (ďalej len „smernica 2009/28/ES“), bod 37, bod 38 odôvodnenia a čl. 37 ods. 1 písm. b), čl. 37 ods. 4 písm. a), b) a d) Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2009/72/ES z 13. júla 2009 o spoločných pravidlách pre vnútorný trh s elektrinou, ktorou sa zrušuje smernica 2003/54/ES (ďalej len „smernica 2009/72/ES“). Súčasťou systému podpory tak, ako ho vymedzovali uvedené smernice, ktorý bol v Slovenskej republike zavedený zákonom o podpore OZE, bol aj inštitút doplatku podľa § 3 ods. 1 písm. c) zákona o podpore OZE a právo na odber elektriny prevádzkovateľom regionálnej distribučnej sústavy, do ktorej je zariadenie výrobcu elektriny pripojené za cenu elektriny na straty podľa § 3 ods. 1 písm. b) zákona o podpore OZE. Zákonodarca v § 4 ods. 2 písm. c) zákona o podpore OZE vymedzil lehotu na splnenie oznamovacej povinnosti „vždy k 15. augustu na nasledujúci kalendárny rok“, čo umožňovalo rôzny výklad. Splnenie oznamovacej povinnosti nie je pre ÚRSO a ani pre prevádzkovateľa distribučnej sústavy významné a splnenie tejto povinnosti je preto podľa žalobcu bezúčelné. Sankcia podľa § 4 ods. 3 zákona o podpore OZE je formulovaná ako následok, ktorý nastáva bez ďalšieho v prípade, že výrobca elektriny si nesplní povinnosť uvedenú v § 4 ods. 2 zákona o podpore OZE. O porušení povinnosti neprebíha žiadne správne konanie, súdne konanie alebo iný právny proces.

3.3. Podľa dovolateľa je vnútroštátne ustanovenie § 4 ods. 3 zákona o podpore OZE v rozpore s čl. 13 ods. 1 smernice 2009/28/ES, keďže sa ním zaviedlo neprimerané a nie nevyhnutné opatrenie v podobe sankcie straty podpory podľa § 3 ods. 1 písm. c) zákona o podpore OZE na jeden kalendárny rok. Žalobca poukázal aj na rozsudok Súdneho dvora Európskej únie z 11. septembra 2014 v spojených veciach C-204/12 až C-208/12 a rozsudok Súdneho dvora Európskej únie z 1. júla 2014 vo veci C-573/12.

3.4. Žalobca poukázal aj na zavedenie nepravej retroaktivity pri § 4 ods. 3 v spojení s § 18e ods. 1 zákona o podpore OZE. Táto právna úprava zásadne oslabuje právnu istotu na strane žalobcu a ostatných výrobcov elektriny a je v rozpore so zásadou ochrany legitímnej dôvery. Podľa žalobcu je sankcia za porušenie oznamovacej povinnosti bezúčelná a nie je odôvodnená dosiahnutím žiadneho verejného záujmu, pre ktorý by bola ospravedlňiteľná. Nie je daný žiaden legitímny dôvod na jej retroaktívne uplatňovanie aj na tie subjekty, ktoré uviedli svoje zariadenia na výrobu elektriny do prevádzky pred dňom účinnosti novely zákona o podpore OZE.

3.5. Naplnenie dôvodu prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. e) CSP vidí dovolateľ v tom, že odvolací súd nepredložil prejudiciálnu otázku Súdnemu dvoru Európskej únie a vylúčil tak z rozhodovania a z výkladu práva Európskej únie komunitárneho sudcu. Žalobca nesúhlasí so závermi odvolacieho súdu, ktorý konanie podľa § 162 ods. 1 písm. c) CSP neprerušil a nepredložil Súdnemu dvoru Európskej únie prejudiciálnu otázku. Dovolateľ poukázal na uznesenie ústavného súdu z 3. júla 2008 sp. zn. IV. ÚS 206/08.

3.6. Žalobca namieta aj nedostatočné odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu spolu s rozsudkom súdu prvej inštancie. Odvolací súd sa podľa žalobcu nevysporiadal s jeho argumentáciou o možnej aplikácii § 43c ods. 3 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „OZ“). Žalovaný na potvrdenie včasnosti doručenia oznámenia doručil žalobcovi návrh Zmluvy o dodávke elektriny, prevzatí zodpovednosti za odchýlku a doplatku, ktorá bola žalobcom podpísaná 15. októbra 2014 a žalovaným 22. októbra 2014.

3.7. Žalobca dovolaciemu súdu navrhuje, aby dovolací súd v prípade, ak sa nestotožní s právnym názorom žalobcu, dovolacie konanie prerušil a predložil Súdnemu dvoru Európskej únie ním špecifikované prejudiciálne otázky.

4. K dovolaniu žalobcu doručil súdu vyjadrenie žalovaný. Žalovaný vo vyjadrení uviedol, že nejde o spor, ktorého podstatou by bol výklad predpisov komunitárneho práva. V konaní pred súdmi nižšej inštancie bolo základnou spornou otázkou splnenie zákonnej povinnosti žalobcu v zmysle § 4 ods. 2 písm. c) zákona o podpore OZE a s tým súvisiaci výklad lehoty „k 15. augustu“. Ústavná konformnosť

ustanovenia § 4 ods. 2 písm. c) zákona o podpore OZE ako aj nadväzujúcej sankcie podľa § 4 ods. 3 zákona o podpore OZE bola preskúmaná zo strany ústavného súdu v náleze sp. zn. PL. ÚS 50/2015. Ústavný súd v neskoršom náleze sp. zn. IV. ÚS 491/2018 a v uznesení sp. zn. II. ÚS 52/2020 zdôraznil, že povinnosti podľa § 4 ods. 2 zákona o podpore OZE majú výrobcovia elektriny primárne vo vzťahu k prevádzkovateľom regionálnej distribučnej sústavy ako subjektom súkromného práva, poukazujúc pritom na súkromnoprávnu povahu vzťahu medzi výrobcami elektriny a prevádzkovateľmi distribučných sústav. Otázka posúdenia momentu, kedy sa povinnosť v zmysle § 4 ods. 2 písm. c) zákona o podpore OZE považuje za splnenú a interpretácia termínu „k 15. augustu“ je už jednotne vyriešená ustálenou rozhodovacou praxou najvyššieho súdu v uzneseniach sp. zn. 2Obdo/18/2018, 3Obdo/72/2019, 3Obdo/116/2019, 1Obdo/27/2020 a 4Obdo/90/2020 a v rozhodnutiach ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 491/2018, II. ÚS 52/2020, I. ÚS 487/2020. V predmetnej veci nie je prítomný žiaden prvok úniového práva. Zároveň vnútroštátne právo členských štátov je z konania o prejudiciálnej otázke vylúčené, teda Súdny dvor Európskej únie nemôže uskutočňovať výklad vnútroštátneho práva. Súdny dvor Európskej únie nesmie vnútroštátnym súdom poskytnúť odpoveď na otázku, či existuje rozpor vnútroštátneho práva a práva Európskej únie, pretože by tým preskúmaval vnútroštátne právo a prekročil svoje právomoci. Žalovaný poukázal na rozsudok ČEZ, C-115/08, bod 57, rozsudok Heinrich Bauer Verlag, C-360/06, bod 15 a rozsudok Essent Belgium NV, C-201/12, C-2016/12 a C-208/12 bod 52. V danom prípade súdy nižšej inštancie ani nemali povinnosť predložiť prejudiciálnu otázku Súdnemu dvoru Európskej únie, keď nešlo o súdy poslednej inštancie.

4.1. K dovolaciemu dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci žalovaný uviedol, že dovolateľ nevymedzil jasne a zrozumiteľne žiadnu právnu otázku. K dôvodu prípustnosti podľa § 420 písm. f) CSP žalovaný poukázal na stanovisko R 2/2016 a zároveň uviedol, že odvolací súd sa dostatočne vysporiadal so všetkými skutočnosťami významnými pre rozhodnutie vo veci.

4.2. K žalobcovmu návrhu na prerušenie dovolacieho konania žalovaný zopakoval, že v predmetnej veci nie je prítomný žiaden prvok úniového práva a celý predmet sporu sa týka výlučne správnej interpretácie a aplikácie vnútroštátnych právnych noriem, ktorých interpretácia a aplikácia už bola navyiac ustálenou rozhodovacou praxou vyriešená. Predbežná otázka sa má týkať práve Európskej únie a nie vnútroštátneho práva členského štátu. Návrh na začatie prejudiciálneho konania pred Súdnym dvorom Európskej únie je potrebné podľa žalovaného považovať za nedôvodný, neúčelný, nehospodárny a zbytočne zvyšujúci náklady konania.

4.3. Žalovaný dovolaciemu súdu navrhuje, aby dovolanie žalobcu odmietol, prípadne zamietol.

5. Najvyšší súd ako súd dovolací (podľa § 35 CSP), po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), dospel k záveru, že dovolanie žalobcu je potrebné odmietnuť a návrh na prerušenie dovolacieho konania podľa § 162 ods. 1 písm. c) CSP je potrebné zamietnuť.

K návrhu na prerušenie dovolacieho konania podľa § 162 ods. 1 písm. c) CSP

6. Podľa § 162 ods. 1 písm. c) CSP súd konanie preruší, ak podal návrh na začatie prejudiciálneho konania pred Súdnym dvorom Európskej únie podľa medzinárodnej zmluvy, ktorou je Slovenská republika viazaná; uznesenie o návrhu na začatie prejudiciálneho konania súd bezodkladne doručí ministerstvu spravodlivosti.

7. Podľa článku 267 Zmluvy fungovaní Európskej únie (ďalej len „ZFEÚ“) v konsolidovanom znení (predtým článok 234) Súdny dvor Európskej únie má právomoc vydať predbežný nález o otázkach, ktoré sa týkajú: a) výkladu zmlúv; b) platnosti a výkladu aktov inštitúcií, orgánov alebo úradov alebo agentúr Únie. Ak sa takáto otázka položí v konaní pred vnútroštátnym súdnym orgánom a tento súdny orgán usúdi, že rozhodnutie o nej je nevyhnutné pre vydanie jeho rozhodnutia, môže sa obrátiť na Súdny dvor Európskej únie, aby o nej rozhodol. Ak sa takáto otázka položí v konaní pred vnútroštátnym súdnym orgánom, proti ktorého rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok podľa vnútroštátneho

práva, je tento súdny orgán povinný obrátiť sa na Súdny dvor Európskej únie. Ak sa takáto otázka položí v prebiehajúcom konaní pred súdnym orgánom členského štátu v súvislosti s osobou, ktorá je vo väzbe, Súdny dvor Európskej únie koná bezodkladne.

8. Žalobca v dovolaní najvyššiemu súdu navrhol, aby dovolacie konanie prerušil a Súdnemu dvoru Európskej únie predložil nasledujúcu prejudiciálnu otázku:

Majú sa článok 2 Zmluvy o Európskej únii; článok 16 Charty základných práv Európskej únie; článok 2 písm. k) v spojení s článkom 13 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2009/28/ES z 23. apríla 2009 o podpore využívania energie z obnoviteľných zdrojov energie a o zmene a doplnení a následnom zrušení smerníc 2001/77/ES a 2003/30/ES a článok 37 ods. 1 písm. b) v spojení s článkom 37 odsek 4 písm. a), b) a d) smernice Európskeho parlamentu a Rady 2009/72/ES z 13. júla 2009 o spoločných pravidlách pre vnútorný trh s elektrinou, ktorou sa zrušuje smernica 2003/54/ES, vykladať v tom zmysle, že:

A) zamedzujú takej vnútroštátnej právnej úprave, o akú ide vo veci samej, ktorá v rámci systému podpory výroby elektriny z obnoviteľných zdrojov energie umožňuje uložiť elektroenergetickému podniku vyrábajúcemu elektrinu z obnoviteľných zdrojov energie jedinú sankciu v podobe úplnej straty nároku na finančnú podporu na obdobie celého kalendárneho roka, a to za nesplnenie jeho oznamovacej povinnosti voči národnému energetickému regulátorovi a prevádzkovateľovi regionálnej distribučnej sústavy o tom, že si uplatňuje podporu v rámci systému podpory, vrátane oznámenia predpokladaného množstva dodanej elektriny, vždy k 15. augustu na nasledujúci kalendárny rok, pričom:

- zo slovného vymedzenia uvedenej povinnosti sa javí sporným, či ju treba splniť do 15.08. roka predchádzajúceho roku, na ktorý sa oznamuje uplatnenie podpory a predikcia dodávky elektriny alebo ju treba splniť v deň 15.08. roka predchádzajúceho roku, na ktorý sa oznamuje uplatnenie podpory a predikcia dodávky elektriny alebo ju treba splniť na nasledujúci kalendárny rok (to znamená do 31.12. aktuálneho kalendárneho roka), podľa (skutkového) stavu známeho k 15.08. aktuálneho kalendárneho roka a pričom

- národný energetický regulátor a prevádzkovateľ regionálnej distribučnej sústavy bez ohľadu na oznámenie elektroenergetického podniku už disponujú údajom o predikcii dodávky elektriny vyrobenej z obnoviteľných zdrojov energie na kalendárny rok a vôľa elektroenergetického podniku získať podporu je zrejma už z jeho zapojenia do systému podpory, ktorý sa uplatňuje po dobu 15 rokov,

B) zamedzujú takej vnútroštátnej úprave, o akú ide vo veci samej, ktorá nepriznáva národnému energetickému regulátorovi právomoc posúdiť a v správnom konaní prejednať uloženie sankcie elektroenergetickému podniku vyrábajúcemu elektrinu z obnoviteľných zdrojov energie za porušenie jeho oznamovacej povinnosti voči národnému energetickému regulátorovi a prevádzkovateľovi regionálnej distribučnej sústavy o tom, že si uplatňuje podporu v rámci systému podpory, vrátane oznámenia predpokladaného množstva dodanej elektriny, vždy k 15. augustu na nasledujúci kalendárny rok, ani právomoc navrhnúť príslušnému súdu, aby uložil za takéto porušenie povinnosti sankciu, pričom takáto sankcia nastáva priamo zo zákona, bez toho, aby o jej uložení prebehlo správne alebo súdne konanie, v ktorom by konajúci orgán mohol uplatniť svoju diskrečnú právomoc, pričom rozhodujúcim je tu len stanovisko/tvrdenie prevádzkovateľa regionálnej distribučnej sústavy ako subjektu súkromného práva, že si elektroenergetický podnik uvedenú povinnosť nespĺnil,

C) zamedzujú takej vnútroštátnej právnej úprave, o akú ide vo veci samej, ktorá bez relevantného dôvodu odôvodňujúceho takýto postup, umožňuje retroaktívny zásah do systému podpory výroby elektriny z obnoviteľných zdrojov energie v podobe sankcionovania elektroenergetického podniku vyrábajúceho elektrinu z obnoviteľných zdrojov energie za porušenie jeho oznamovacej povinnosti voči národnému energetickému regulátorovi a prevádzkovateľovi regionálnej distribučnej sústavy o tom, že si uplatňuje podporu v rámci systému podpory, vrátane oznámenia predpokladaného množstva dodanej elektriny, vždy k 15. augustu na nasledujúci kalendárny rok, a to jedinou sankciou spočívajúcou v úplnej strate nároku na finančnú podporu na obdobie celého nasledujúceho roka?

9. Najvyšší súd je pre účely článku 267 ZFEÚ vnútroštátnym súdnym orgánom, proti ktorého rozhodnutiu nie je prípustný (riadny alebo mimoriadny) opravný prostriedok podľa vnútroštátneho práva (m. m. rozsudok Súdneho dvora Európskej únie zo 16. decembra 2008, C-210/06). Preto je namieste zaoberať sa jeho povinnosťou vyplývajúcou z článku 267 ZFEÚ obrátiť sa na Súdny dvor Európskej únie. Aj v prípade prejudiciálnej povinnosti najvyššieho súdu musí platiť, že ide o otázku týkajúcu sa

výkladu ustanovení práva Európskej únie. Súčasne je potrebné dodať, že z tejto prejudiciálnej povinnosti vyplývajúcej pre najvyšší súd z článku 267 ZFEÚ boli Súdny dvorom Európskej únie identifikované výnimky.

10. Konanie zavedené článkom 234 ES (aktuálne článok 267 ZFEÚ - pozn. dovolacieho súdu) je nástrojom spolupráce medzi Súdny dvorom a vnútroštátnymi súdmi, prostredníctvom ktorého Súdny dvor poskytuje týmto súdom výklad práva Spoločenstva, ktorý potrebujú pre riešenie sporov, o ktorých majú rozhodovať (najmä rozsudky z 5. februára 2004, *Schneider*, C-380/01, Zb. s. I-1389, bod 20; zo 14. septembra 2006, *Stradasfatti*, C-228/05, Zb. s. I-8391, bod 44, ako aj rozsudok zo 16. októbra 2008, *Kirtruna a Vígano*, C-313/07, Zb. s. I-7907, bod 25). V rámci tejto spolupráce prislúcha len vnútroštátnemu súdu, ktorý rozhoduje spor a musí niesť zodpovednosť za prijaté súdne rozhodnutie, aby posúdil s ohľadom na osobitosti prerokovávanej veci nevyhnutnosť rozhodnutia o prejudiciálnej otázke pre vydanie vlastného rozsudku, ako aj relevantnosť otázok položených Súdnemu dvoru (rozsudok z 5. februára 2004, *Schneider*, C-380/01, Zb. s. I-1389 bod 21; rozsudok z 30. júna 2005, *Längst*, C-165/03, Zb. s. I-5637, bod 31, ako aj rozsudok zo 16. októbra 2008, *Kirtruna a Vígano*, C-313/07, Zb. s. I-7907, bod 26).

11. Článok 177 (aktuálne článok 267 ZFEÚ - pozn. dovolacieho súdu) tretí odsek smeruje najmä k tomu, aby sa v rámci Spoločenstva zabránilo rozdielnej judikatúre o otázkach práva Spoločenstva. Ak sa položí otázka výkladu podľa článku 177, treba teda dosah tejto povinnosti posúdiť podľa týchto cieľov v závislosti od jednotlivých kompetencií vnútroštátnych súdov a Súdneho dvora. V tejto súvislosti treba spresniť zmysel výrazu „ak sa položí takáto otázka“ na stanovenie podmienok, kedy vnútroštátny súd, proti ktorého rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok podľa vnútroštátneho práva, je povinný obrátiť sa na Súdny dvor. ... V druhom rade zo vzťahu medzi druhým a tretím odsekom článku 177 vyplýva, že súdy, na ktoré sa vzťahuje tretí odsek, majú rovnakú právomoc posúdenia ako všetky ostatné vnútroštátne súdy vo veci zistenia, či rozhodnutie o otázke práva Spoločenstva je potrebné na vydanie ich rozhodnutia. Tieto súdy teda nie sú povinné postúpiť im položenú otázku výkladu práva Spoločenstva, ak otázka nie je relevantná, to znamená v prípadoch, keď odpoveď na túto otázku, nech by bola akákoľvek, nemôže mať nijaký vplyv na vyriešenie sporu. (rozsudok Súdneho dvora Európskej únie zo 6. októbra 1982, *Srl CILFIT*, 283/81, bod 7, 8 a 10).

12. Žalobca sa domáha výkladu článku 2 Zmluvy o Európskej únii, článku 16 Charty základných práv Európskej únie, článku 2 písm. k) v spojení s článkom 13 smernice 2009/28/ES a článku 37 ods. 1 písm. b) v spojení s článkom 37 ods. 4 písm. a), b) a d) smernice 2009/72/ES v nadväznosti na vnútroštátnu úpravu obsiahnutú v § 3 ods. 1 písm. c), § 4 ods. 1 písm. c), § 4 ods. 2 písm. c), § 4 ods. 3 a § 18e ods. 1 zákona o podpore OZE.

13. Zákomom o podpore OZE v jeho pôvodnom znení bola v podmienkach Slovenskej republiky implementovaná smernica Európskeho parlamentu a Rady č. 2004/8/ES o podpore kongenerácie založenej na dopyte po využiteľnom teple na vnútornom trhu s energiou, ktorou sa súčasne mení a dopĺňa smernica 92/42/EHS a smernica Európskeho parlamentu a Rady č. 2001/77/ES o podpore elektrickej energie vyrobenej z obnoviteľných zdrojov na vnútornom trhu s elektrickou energiou, ktorá bola neskôr zrušená smernicou 2009/28/ES.

14. Cieľom smernice 2009/28, ako vyplýva z jej článku 1, je definovať spoločný rámec na podporu výroby energie z obnoviteľných zdrojov, a to najmä stanovením záväzných vnútroštátnych cieľov týkajúcich sa podielu energie vyrobenej z obnoviteľných zdrojov v hrubej konečnej spotrebe energie (rozsudok Súdneho dvora Európskej únie z 20. septembra 2017, *Elecdy Carcelen a ďalšie*, C-215/16, C-216/16, C-220/16 a C-221/16, bod 26). Podľa článku 3 ods. 1 smernice 2009/28 sú teda členské štáty povinné zabezpečiť, aby podiel energie vyrobenej z obnoviteľných zdrojov energie na ich konečnej spotrebe energie na rok 2020 zodpovedal aspoň celkovému vnútroštátnemu cieľu, keďže ustanovené v prílohe I časti A k tejto smernici, ktoré musí byť v súlade s cieľom dosiahnuť podiel „energie“ vyrobené z najmenej 20 % obnoviteľných zdrojov (rozsudok Súdneho dvora Európskej únie z 20. septembra 2017, *Elecdy Carcelen a ďalšie*, C-215/16, C-216/16, C-220/16 a C-221/16, bod 27).

15. Na dosiahnutie týchto cieľov môžu členské štáty podľa článku 3 ods. 3 prvého pododseku písm. a) smernice 2009/28 uplatňovať „schémy pomoci“ v zmysle článku 2 druhého odseku písm. k) tohto zákona, a teda poskytnúť najmä investičnú pomoc, oslobodenie od dane alebo jej zníženie a vrátenie dane alebo dokonca uložiť povinnosť využívať energiu vyrobenú z obnoviteľných zdrojov (rozsudok Súdneho dvora Európskej únie z 20. septembra 2017, Elecdey Carcelen a ďalšie, C-215/16, C-216/16, C-220/16 a C-221/16, bod 29). Členské štáty tak majú priestor na voľnú úvahu, pokiaľ ide o opatrenia, ktoré považujú za vhodné na dosiahnutie celkových vnútroštátnych záväzných cieľov stanovených v článku 3 ods. 1 a 2 smernice 2009/28 v spojení s prílohou I k tejto smernici (rozsudok Súdneho dvora Európskej únie z 20. septembra 2017, Elecdey Carcelen a ďalšie, C-215/16, C-216/16, C-220/16 a C-221/16, bod 32).

16. Súdny dvor Európskej únie vo svojej rozhodovacej praxi vo vzťahu k výkladu smernice 2009/28/ES upresnil, že z odôvodnenia 25 smernice 2009/28/ES, ako aj z článku 1, článku 2 druhého odseku písm. k) a článku 3 ods. 3 tejto smernice vyplýva, že normotvorca Únie nemal v úmysle vykonať úplnú harmonizáciu vnútroštátnych systémov podpory výroby zelenej energie v uvedenej smernici (porovnaj rozsudok Súdneho dvora Európskej únie z 1. júla 2014, Alands Vindkraft, C-573/12, body 59 až 63). Naopak, tak ako už bolo citované vyššie, zo samotného znenia článku 3 ods. 3 smernice 2009/28/ES, podľa ktorého členské štáty „môžu“ uplatňovať najmä systémy podpory, podľa Súdneho dvora Európskej únie vyplýva, že členské štáty disponujú širokou mierou voľnej úvahy, pokiaľ ide o opatrenia, ktoré môžu prijať na dosiahnutie cieľov stanovených v článku 3 ods. 1 a 2 smernice (porovnaj rozsudok Súdneho dvora Európskej únie z 3. marca 2021, Promociones Oliva Park, C 220/19, bod 68).

17. Smernica 2009/28/ES v zmysle výkladu už uskutočneného Súdny dvorom Európskej únie tak nemala za cieľ stanovenie jednotných pravidiel národných systémov podpory využívania energie z obnoviteľných zdrojov energie, ale uľahčenie cezhraničnej podpory energie z obnoviteľných zdrojov energie bez toho, aby boli ovplyvnené národné systémy podpory (odsek 25 odôvodnenia smernice 2009/28/ES) a (okrem ďalších cieľov) stanovenie záväzných národných cieľov pre celkový podiel energie z obnoviteľných zdrojov energie na hrubej konečnej energetickej spotrebe (čl. 1 smernice 2009/28/ES).

18. Aj v rozhodnutiach Súdneho dvora Európskej únie, na ktoré poukázal žalobca vo svojom dovolaní (rozsudok z 1. júla 2014 vo veci C-573/12, Alands Vindkraft AB a rozsudok z 11. septembra 2014 v spojených veciach C-204/12 až C-208/12, Essent Belgium NV), ktoré sa týkali záruk pôvodu elektrickej energie (ktoré samé o sebe ani nezakladali právo na používanie národných mechanizmov podpory zavedených v členských štátoch) a certifikátov elektrickej energie, Súdny dvor Európskej únie konštatoval, že z článku 4 smernice Európskeho parlamentu a Rady č. 2001/77/ES z 27. januára 2001 o podpore elektrickej energie vyrábanej z obnoviteľných zdrojov energie na vnútornom trhu s elektrickou energiou, ktorá bola zrušená smernicou 2009/28/ES vyplývalo, že cieľom tejto smernice nebolo zaviesť rámec Spoločenstva týkajúci sa vnútroštátnych systémov podpory, ale skôr zaručiť riadne fungovanie existujúcich systémov tak, že sa zachová dôvera investorov, a to až do okamihu, keď by bol takýto rámec Spoločenstva prípadne prijatý. V rozsudku z 1. júla 2014 vo veci C-573/12, Alands Vindkraft AB, Súdny dvor Európskej únie uviedol, že článok 1 smernice 2009/28/ES, ktorý opisuje jej predmet, neobsahuje usmernenia, na základe ktorých by bolo možné vyvodíť, že táto smernica má harmonizovať osobitné charakteristiky jednotlivých vnútroštátnych systémov podpory. Článok 3 ods. 3 smernice 2009/28/ES podľa Súdneho dvora Európskej únie v podstate len povoľuje a podporuje vnútroštátne systémy podpory výroby zelenej energie, neuvádza nič o konkrétnych charakteristikách, s výnimkou upresnenia, že členské štáty sú oprávnené rozhodnúť sa v súlade s článkami 5 až 11 smernice, do akej miery budú podporovať zelenú energiu vyrobenú v inom členskom štáte. Podstatou žalobcom označených rozhodnutí bola argumentácia týkajúca sa ochrany (resp. zvýhodňovania) miestnych výrobcov elektrickej energie, keď vnútroštátna právna úprava nepripúšťala záruky pôvodu vydané v iných krajinách a certifikáty zelenej elektrickej energie vyrobenej v inom štáte. Časť vyňatú žalobcom v dovolaní sa už týkala posudzovania takejto vnútroštátnej úpravy z pohľadu zásady voľného pohybu tovaru, keďže vznikla otázka, či takáto vnútroštátna úprava nezamedzuje dovozu zelenej elektrickej

energie pochádzajúcej z iných členských štátov. Uvedený aspekt obmedzenia voľného pohybu tovaru ale v tu najvyšším súdom posudzovanej veci prítomný (a vôbec namietaný dovolateľom) nie je.

19. Vo vzťahu k článku 13 smernice 2009/28/ES, ktorého výkladu sa dovolateľ domáha, najvyšší súd uvádza, že tento článok upravuje administratívne postupy a predpisy vzťahujúce sa na postupy schvaľovania a vydávania osvedčení a povolení, ktoré sa uplatňujú vo vzťahu k zariadeniam a súvisiacim infraštruktúram prenosových a distribučných sústav na výrobu elektriny a tepla alebo chladu z obnoviteľných zdrojov energie a na procesy premeny biomasy na biopalivá alebo na iné energetické produkty. Článok 13 ods. 1 a 2 ďalej vymedzuje právny rámec pre správne postupy, vrátane územných rozhodnutí a stavebných povolení, ukladané správne poplatky pri takýchto postupoch a technické špecifikácie pre zariadenia a systémy na výrobu energie z obnoviteľných zdrojov. Z uvedeného článku 13 smernice 2009/28/ES, ako aj z rozhodovacej praxe Súdneho dvora Európskej únie (napríklad rozsudok z 28. mája 2020, Syndyk, C-727/17 a rozsudok z 20. septembra 2017, v spojených veciach Elecdey Carcelen SA a i., C-215/16, C-216/16, C-220/16 a C-221/16), nevyplyva, že by uvedený článok upravoval „systémy podpory“ tak, ako uvedená smernica tento pojem definuje v čl. 2 písm. k), prípadne že by v tomto konaní posudzovaná vnútroštátna právna úprava upravovala „správne poplatky“ alebo „správne postupy“ týkajúce sa zariadení na výrobu elektriny.

20. Z uvedených dôvodov najvyšší súd konštatuje, že otázky, ktoré v tomto konaní vznikli a posudzovaná vnútroštátna úprava, nedávajú potrebný skutkový a právny základ pre záver o tom, že pre rozhodnutie tohto sporu je potrebné uskutočniť výklad dovolateľom navrhovaného čl. 2 písm. k) v spojení s čl. 13 smernice 2009/28/ES, prípadne iných ustanovení uvedenej smernice, Súdnym dvorom Európskej únie. Dovolateľom navrhovaný výklad týchto ustanovení nie je podľa najvyššieho súdu relevantný pre rozhodnutie tejto veci.

21. Vo vzťahu k navrhovanému výkladu článku 37 ods. 1 písm. b) a článku 37 ods. 4 písm. a), b) a d) smernice 2009/72/ES, najvyšší súd uvádza, že účelom článku 37 ods. 4 smernice 2009/72 (ako vyplýva z jeho znenia) je umožnenie regulačným orgánom vykonávať povinnosti uvedené v odsekoch 1, 3 a 6 článku 37 smernice 2009/72/ES. Povinnosť regulačného orgánu podľa článku 37 ods. 1 písm. b) smernice 2009/72/ES (na ktorú sa dovolateľ odvoláva) spočíva v zabezpečovaní, aby prevádzkovatelia prenosových a distribučných sústav, a prípadne aj vlastníci sústav, ako aj všetky elektroenergetické podniky, dodržiavali svoje povinnosti vyplývajúce z tejto smernice a iných príslušných právnych predpisov Spoločenstva vrátane tých, ktoré sa týkajú cezhraničných záležitostí. Predmetom úpravy smernice 2009/72/ES pritom nie sú povinnosti v oblasti podpory využívania energie z obnoviteľných zdrojov energie. Ako už bolo uvedené najvyšším súdom vyššie, smernica 2009/28/ES nemala za cieľ stanovenie jednotných pravidiel národných systémov podpory využívania energie z obnoviteľných zdrojov energie a neupravuje konkrétne povinnosti elektroenergetických podnikov a prevádzkovateľov prenosových a distribučných sústav v rámci podmienok národných systémov podpory využívania energie z obnoviteľných zdrojov energie.

22. Podľa článku 1 smernice 2009/72/ES je jej cieľom stanoviť spoločné pravidlá výroby, prenosu, distribúcie a dodávky elektriny spolu s ustanoveniami týkajúcimi sa ochrany spotrebiteľa s cieľom zlepšiť a integrovať konkurenčné trhy s elektrinou v Únii. Ako vyplýva z odôvodnení 3, 7 a 8 uvedenej smernice, jej cieľom je najmä vytvoriť úplne otvorený a konkurencieschopný vnútorný trh s elektrinou, ktorý umožní všetkým spotrebiteľom slobodný výber svojich dodávateľov a všetkým dodávateľom dáva slobodu zásobovať svojich odberateľov, podporiť konkurencieschopnosť na vnútornom trhu a zabezpečiť dodávky elektriny za čo najlepšiu možnú konkurenčnú cenu a vytvoriť rovnaké podmienky na tomto trhu s cieľom dobudovať vnútorný trh s elektrinou (porovnaj rozsudky zo 17. októbra 2019, Elektrorazpredelenie Yug, C-31/18, bod 39, ako aj z 11. júna 2020, Prezident Slovenskej republiky, C-378/19, bod 22).

23. Najvyšší súd preto nezistil dôvod, pre ktorý by bolo potrebné požiadať Súdny dvor Európskej únie o výklad ustanovení smernice 2009/72/ES vo vzťahu k časti právnej úpravy, ktorou slovenský zákonodarca zaviedol do schémy národnej podpory využívania elektrickej energie z obnoviteľných

zdrojov energie súkromnoprávny prvok pri sankčnom mechanizme ustanovenom v § 4 ods. 3 zákona o podpore OZE. Výklad ustanovení smernice navrhovaných 2009/72/ES nie je podľa dovolacieho súdu relevantný pre rozhodnutie tejto veci týkajúcej sa podmienok vnútroštátneho mechanizmu podpory využívania elektrickej energie z obnoviteľných zdrojov energie. Z rovnakých dôvodov nerelevantnosti najvyšší súd nevidí dôvod ani na podanie návrhu na výklad čl. 16 Charty základných práv Európskej únie a čl. 2 Zmluvy o Európskej únii.

24. Keďže najvyšší súd dospel k záveru, že právna úprava na úrovni práva Európskej únie neupravovala pravidlá poskytovania podpory v rámci vnútroštátnych mechanizmov, návrh žalobcu na prerušenie konania podľa § 162 ods. 1 písm. c) CSP zamietol v súlade s § 162 ods. 3 CSP v spojení s § 438 ods. 1 CSP. Uvedený záver ale nič nemení na povinnosti vnútroštátneho súdu v rámci posudzovania vnútroštátnych pravidiel poskytovania podpory posúdiť, či pravidlá poskytovania podpory sú transparentné, primerané a efektívne.

K dovolacím dôvodom podľa § 431 CSP

25. Žalobca v dovolaní namietal naplnenie dôvodu prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. e) CSP tým, že z rozhodovania na odvolacom súde bol vylúčený tzv. komunitárny sudca. Odvolací súd mal podľa dovolateľa prerušiť konanie podľa § 162 ods. 1 písm. c) CSP a predložiť Súdnemu dvoru Európskej únie prejudiciálne otázky, ktorých zodpovedanie bolo podľa dovolateľa potrebné pre rozhodnutie tejto veci.

26. Najvyšší súd vedomý si záverov uznesenia Ústavného súdu Slovenskej republiky z 3. júla 2008 sp. zn. IV. ÚS 206/08, konštatuje, že vzhľadom na vyššie uvedené závery k návrhu na prerušenie dovolacieho konania podľa § 162 ods. 1 písm. c) CSP, tento dovolací dôvod nie je naplnený. Podľa dovolacieho súdu nebolo potrebné pre rozhodnutie tejto veci uskutočniť výklad práva Európskej únie postupom podľa § 267 ZFEÚ.

27. K dôvodu prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP, ktorý podľa žalobcu spočíval v nedostatočnom odôvodnení rozhodnutia odvolacieho súdu, najvyšší súd rovnako konštatuje, že naplnenie tohto dôvodu prípustnosti dovolania nezistil.

28. Odvolací súd spolu so súdom prvej inštancie poskytli žalobcovi vyčerpávajúce odpovede ku všetkým podstatným otázkam, ktoré v konaní vznikli. Dovolateľ si je pritom sám vedomý tej skutočnosti (ako to vyplýva z jeho dovolania), že práve kľúčová otázka výkladu § 4 ods. 2 písm. c) zákona o podpore OZE je už v čase podania jeho dovolania stabilne vyriešená v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu a aj ústavného súdu.

29. Vo vzťahu k dovolateľom namietanej chýbajúcej odpovedi k novej aplikácii § 43c ods. 3 OZ najvyšší súd uvádza, že uvedená právna úprava nebola relevantná pre rozhodnutie tejto veci. Uvedené ustanovenie upravuje postup uzatvárania zmluvy ako dvojstranného právneho úkonu, pričom úkon, ktorý bol od žalobcu vyžadovaný v zmysle § 4 ods. 2 písm. c) zákona o podpore OZE, je jednostranným právnym úkonom, ktorý bolo potrebné v stanovenej lehote doručiť do dispozície žalovaného a vzhľadom na uvedené, ani neskoršie prejavy vôle žalovaného nemajú na splnenie tejto povinnosti žalobcu žiaden vplyv. Najvyšší súd konštatuje, že odvolací súd síce mohol aj k tejto pre vec nepodstatnej právnej úprave žalobcovi poskytnúť odpoveď, jej absencia v odôvodnení rozhodnutia odvolacieho súdu však nezakladá nepreskúmateľnosť rozhodnutia, pre ktorú by bolo potrebné konštatovať naplnenie dôvodu prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP.

30. Najvyšší súd z uvedených dôvodov konštatuje, že naplnenie dôvodov prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. e) a f) CSP nezistil.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 432 CSP

31. Najvyšší súd uvádza, že otázka výkladu § 4 ods. 2 písm. c) a § 18e ods. 1 zákona o podpore OZE, ako aj otázka ich primeranosti a nevyhnutnosti, bola v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu a súčasne aj

ústavného súdu už vyriešená.

32. V uznesení najvyššieho súdu z 27. augusta 2019 sp. zn. 2Obdo/18/2018 dovolací súd konštatoval, že logickým a gramatickým výkladom uvedeného ustanovenia [§ 4 ods. 2 písm. c) zákona o podpore OZE] je zrejmé, že výrobca elektriny je povinný vykonať dva úkony, a to oznámiť uplatnenie podpory a súčasne uviesť predpokladané množstvo dodanej elektriny, všetko k 15. augustu na nasledujúci kalendárny rok. Tieto dve povinnosti musia byť splnené kumulatívne s tým, že nevykonanie niektorej z nich znamená porušenie zákonom uloženej povinnosti. V prípade záveru o hmotnoprávnom charaktere lehoty „k 15. augustu“ najvyšší súd poukázal na nález ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 50/2015, ktorý dospel k záveru, že sankčný mechanizmus vyjadrený v § 4 ods. 3 zákona o podpore OZE má súkromnoprávny charakter. Preto bolo podľa najvyššieho súdu potrebné dospieť k záveru, že povinnosť výrobcu podľa § 4 ods. 2 písm. c) zákona o podpore OZE je zachovaná, ak právna skutočnosť nastane najneskôr v posledný deň hmotnoprávnej lehoty, t. j. 15. augusta. Za rozhodujúci je potom považovať moment doručenia prejavu vôle prevádzkovateľovi distribučnej sústavy a až od tohto momentu sa jednostranný právny úkon výrobcu stáva perfektným a spôsobuje účinky, ktoré zákon s takýmto prejavom vôle spája. V neskoršom uznesení z 20. novembra 2019 sp. zn. 3Obdo/72/2019 najvyšší súd zdôraznil, že predovšetkým v oblasti energetiky existuje skupina právnych predpisov, ktoré majú charakter tak predpisu verejného práva, ako aj predpisu súkromného práva (napr. zákon č. 657/2004 Z. z. o tepelnej energetike, zákon č. 251/2012 Z. z. o energetike, ako aj zákon o OZE), kedy je nevyhnutné rozlišovať, či konkrétne zákonné ustanovenie upravuje vzťahy medzi subjektmi súkromného práva, alebo ide o ustanovenie, ktoré má verejnoprávny charakter. Najvyšší súd uvedené závery zopakoval aj v uzneseniach z 24. júna 2020 sp. zn. 3Obdo/116/2019, z 27. júla 2021 sp. zn. 1Obdo/27/2020 a z 30. novembra 2021 sp. zn. 4Obdo/90/2020. V uvedených rozhodnutiach najvyšší súd zároveň poukázal na závery rozhodnutí ústavného súdu prijaté v náleze ústavného súdu z 22. marca 2017 sp. zn. PL. ÚS 50/2015, v náleze ústavného súdu z 31. januára 2019 sp. zn. IV. ÚS 491/2018, v uznesení ústavného súdu zo 6. februára 2020 sp. zn. II. ÚS 52/2020 a v uznesení ústavného súdu z 27. októbra 2020 sp. zn. I. ÚS 487/2020.

33. Ústavný súd v náleze z 22. marca 2017 sp. zn. PL. ÚS 50/2015 uviedol, že povinnosti ustanovené v § 4 ods. 2 písm. a), b) a c) zákona o podpore OZE sú povinnosti výrobcov elektriny z obnoviteľných zdrojov energie, ktoré zákon o podpore OZE upravoval už od 1. januára 2010 a povinnosť podľa § 4 ods. 2 písm. d) zákona o podpore OZE mali výrobcovia od 1. marca 2013. Účelom § 4 ods. 3 zákona o podpore OZE bolo podľa ústavného súdu ustanoviť právne dôsledky nesplnenia niektorých povinností, ktoré zákon o podpore OZE výrobcom ukladal. Novelizáciou zákona o podpore OZE vykonanou zákonom č. 382/2013 Z. z. s účinnosťou od 1. januára 2014 tak prišlo len k zmene, resp. rozšíreniu týchto právnych dôsledkov.

34. Ústavný súd sa v náleze z 22. marca 2017 sp. zn. PL. ÚS 50/2015 venoval aj otázke retroaktivity § 4 ods. 3 zákona o podpore OZE. Ústavný súd uviedol, že v danom prípade ide o nepravú retroaktivitu, pričom ale z hľadiska podstaty a účelu napadnutého ustanovenia § 4 ods. 3 zákona o podpore OZE, je možné identifikovať verejný záujem, ktorý zákonodarca sledoval jeho zmenou. Podľa ústavného súdu zavedenie nepravé retroaktivity prostredníctvom § 4 ods. 3 zákona o podpore OZE bolo nielen akceptovateľné, ale aj žiadúce. Ústavný súd pritom zdôraznil, že zákonodarca neukladá subjektom práva právne povinnosti samoúčelne, ale so zjavným zámerom, aby boli dodržiavané. Podľa ústavného súdu za situácie, keď výrobcovia elektriny z obnoviteľných zdrojov energie majú zo zákona nárok na zákonom ustanovené formy podpory, ktorých hodnota je aj podľa tvrdenia skupiny poslancov mimoriadne vysoká, je celkom prirodzené a legitímne, ak zákonodarca viaže poskytnutie tejto podpory na dôsledné dodržiavanie povinností ustanovených zákonom o podpore OZE výrobcami elektriny. Ústavný súd tiež zdôrazňuje, že práve vďaka organickej previazanosti práv a povinností výrobcov elektriny z obnoviteľných zdrojov energie, ktorá sa premietá do špecifického súkromnoprávneho sankčného mechanizmu ustanoveného v § 4 ods. 3 zákona o podpore OZE, možno považovať právnu reguláciu podpory výroby elektrickej energie z obnoviteľných zdrojov energie za transparentnú a zároveň ústavne akceptovateľnú aj z hľadiska tých výrobcov elektriny (z neobnoviteľných zdrojov energie), ktorý nárok na takúto podporu nemajú, a preto by sa mohli považovať za diskriminovaných. Ústavný súd ďalej

zdôraznil záujem na transparentnosti a efektívnosti právneho mechanizmu stimulujúceho výrobcov elektriny z obnoviteľných zdrojov energie k dodržiavaniu zákonom stanovených povinností a skutočnosť, že podpora poskytovaná výrobcom elektriny z obnoviteľných zdrojov energie sa premieňa do výslednej ceny elektriny.

35. Ústavný súd namietanú právnu úpravu v náleze z 22. marca 2017 sp. zn. PL. ÚS 50/2015 podrobil aj testu proporcionality. V rámci kritéria vhodnosti ústavný súd zdôraznil, že všeobecný účel napadnutej úpravy spočíva v úsilí eliminovať negatívne dopady narastajúcej tendencie výstavby nových zariadení na výrobu elektriny z obnoviteľných zdrojov energie, ktorá sa prejavila v náraste cien elektriny, v konečnom dôsledku ide o eliminovanie negatívneho dopadu tejto tendencie na koncových odberateľov elektriny. Ku kritériu vhodnosti ústavný súd uviedol, že už podľa pôvodného znenia § 4 ods. 3 zákona o podpore OZE bolo neplnenie niektorých zákonných povinností sankcionované, a to tak, že ak ich konkrétny výrobca elektriny nespĺnil, tak ex lege nedisponoval právom na odber elektriny za cenu elektriny na straty. Takáto právna úprava platila v čase, keď ešte neboli známe (negatívne) ekonomické dôsledky nárastu počtu výrobcov elektriny z obnoviteľných zdrojov energie na cenu elektriny pre koncových odberateľov. Z uvedeného dôvodu ústavný súd nepovažoval namietanú právnu úpravu za drastické legislatívne opatrenie, ktoré neprípustným spôsobom zasahuje do ústavou garantovaných práv a oprávnených záujmov výrobcov elektriny z obnoviteľných zdrojov energie. Naopak, toto legislatívne opatrenie označil za žiadúce, a to z hľadiska verejného záujmu na transparentnejšom určovaní cien elektriny, ktoré je prospešné pre všetkých koncových odberateľov elektriny. Vo vzťahu ku kritériu primeranosti (proporcionality v užšom zmysle) ústavný súd uviedol, že plnenie povinnosti podľa § 4 ods. 2 písm. c) zákona o podpore OZE nepredstavuje pre výrobcu elektriny z obnoviteľných zdrojov energie mimoriadnu záťaž. Ústavný súd preto uzavrel, že napadnutá právna úprava je primeraná vo vzťahu k cieľu, ktorý je ňou sledovaný.

36. Uvedené právne závery boli prevzaté do rozhodovacej praxe najvyššieho súdu, a to už prostredníctvom uznesenia najvyššieho súdu z 27. augusta 2019 sp. zn. 2Obdo/18/2018, v ktorom na ne najvyšší súd v odôvodnení poukázal, ako aj v neskorších už citovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu. Dovolateľovi preto bola týmito rozhodnutiami už zodpovedaná aj otázka, či ním namietané pravidlá poskytovania podpory sú transparentné, primerané a efektívne.

37. Vo vzťahu k namietanému nesprávnemu právnemu posúdeniu veci preto najvyšší súd uvádza, že nie je možné konštatovať prípustnosť dovolania žalobcu podľa § 421 ods. 1 CSP, keďže ním vymedzené právne otázky už boli predmetom rozhodovacej praxe dovolacieho súdu a odvolací súd sa od týchto záverov pri prijímaní rozhodnutia neodklonil.

38. Vo vzťahu k výroku III. rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zamietnutý návrh na prerušenie odvolacieho konania najvyšší súd zároveň uvádza, že proti uvedenému rozhodnutiu odvolacieho súdu právna úprava podanie dovolania pre nesprávne právne posúdenie veci ani nepripúšťa, keďže nejde o rozhodnutie, ktorým by sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie (§ 421 ods. 1 CSP).

39. Najvyšší súd vzhľadom na to, že nezistil naplnenie dôvodov prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. e) a f) CSP, ako ani podľa § 421 ods. 1 CSP a súčasne vzhľadom na záver konštatovaný v odseku 38. odôvodnenia tohto rozhodnutia, dovolanie žalobcu podľa § 447 písm. c) CSP odmietol ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné.

40. O trovách dovolacieho konania rozhodol odvolací súd v zmysle § 453 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP a žalovanému ako úspešnej sporovej strane v dovolacom konaní priznal proti žalobcovi nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

41. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.